

**Justiitsministri 29. novembri 2000. a määruse nr 57 „Vanglakomisjoni põhimäärus“
muutmise määruse eelnõu seletuskiri**

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Justiitsministri 29. novembri 2000. a määruse nr 57 „Vanglakomisjoni põhimäärus“ (edaspidi *määrus*) muudatused on seotud vajadusega ajakohastada määrust, võimaldades vanglakomisjonil rohkem toetada vangla direktorit tema töös.

Eesti kriminaalpoliitiline suund ning sellega kaasnev kinnipeetavate arvu vähenemine vanglates on kaasa toonud vajaduse muuta vanglakomisjoni ülesanded, õigused ja tööprotsess tõhusamaks ja ajakohasemaks. Kuivõrd vanglatöös ja kriminaalhoolduses keskendutakse aina enam süüdimõistetute taasühiskonnastamisele ning kinnipeetavate inimväärikale kohtlemisele, siis on vaja ajakohastada ka vanglakomisjoni liikmete rolli, pakkudes komisjonile rohkem võimalusi toetada vangla direktorit tema töös.

Määruse muutmine aitab vähendada halduskoormust, kuivõrd muudatustega kaotatakse vanglakomisjoni ülesanded, mis nõuaksid komisjoni liikmetelt seisukohtade esitamist ja menetluslikku sekkumist näiteks kinnipeetavate individuaalsete täitmiskavade koostamise ja muutmise ning kinnipeetavate paigutamise otsuste õiguspärasuse hindamisel. Seega vähendatakse muudatustega vanglakomisjoni liikmete halduskoormust ja nende tegevuses valitsevat bürokraatiat, mille tulemusel saavad vanglakomisjoni liikmed rohkem vabadust oma tööd ise korraldada ning aidata seeläbi vanglasüsteemi sisulisemalt ja tulemuslikumalt muuta.

Kavandatavad muudatused tugevdavad taasühiskonnastamist toetavate tegevuste kvaliteeti ja mõju, vähendavad halduskoormust ja menetlustöö osakaalu ning toetavad eesmärgipõhist vanglajuhtimist, vanglakomisjoni ja vangla direktori vahelist koostööd ja vanglasüsteemi arengut ning kinnipeetavate taasühiskonnastamist.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Määruse eelnõu ja seletuskirja on koostanud Justiits- ja Digiministeeriumi vanglate osakonna nõunik Greete Jalast (greete.jalast@justdigi.ee; 5884 3617). Määruse eelnõu ja seletuskirja on keeleteoimetanud Justiits- ja Digiministeeriumi õiguspoliitika osakonna õigusloome korralduse talituse toimetaja Merike Koppel (merike.koppel@justdigi.ee).

1.3. Märkused

Määrusega muudetakse justiitsministri 29. novembri 2000. a määruse nr 57 „Vanglakomisjoni põhimäärus“ redaktsiooni avaldamismärkega RT I, 21.03.2025, 35.

Eelnõu ei ole seotud muu menetluses oleva eelnõuga. Eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õiguse rakendamisega.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu punktiga 1 kavandatakse ümber sõnastada kehtiva määruse § 1. Muudatuse käigus täiendatakse paragrahvi pealkirja ja teksti.

Paragrahvi pealkirja muudetakse lõigu sisus tehtavate muudatuste tõttu. Lisaks põhiülesandele reguleerib see säte ka vanglakomisjoni eesmärki, kuna vanglakomisjoni põhiülesanne on seotud eesmärgi täitmisega.

Paragrahviga sätestatakse vanglakomisjoni tegevuse eesmärk ja põhiülesanne. Vanglakomisjoni roll ja ülesanded on ajas muutunud. Määruse muudatusega rakendatakse uut praktikat, mille tulemusel ei korralda vanglakomisjoni liikmed enam koos vangla juhtkonnaga vangla tööd. Seda seetõttu, et komisjoni liikmetel puuduvad põhjalikud valdkondlikud teadmised, kuidas vangla tööd sisuliselt korraldada. Vanglakomisjoni eesmärk on teostada üldsuse kontrolli vangla üle ehk tuua vanglasüsteemi ühiskondlikku vaadet ning teha kindlaks võimalused, kuidas muuta vangla keskkond ettenähtud reegleid arvestades tavaeluga sarnasemaks. Seetõttu on tõhusam, kui vanglakomisjon saab edaspidi nõustada ja toetada vangla direktorit vangistuse täideviimise ja kinnipeetavate taasühiskonnastamise protsessis, esitades kirjalikult või elektrooniliselt ettepanekuid ja soovitusi. Seesugune lähenemisviis toetab vanglate direktoreid otsuste tegemisel rohkem ning pakub esilekerkinud probleemidele komisjonipoolse üldsuse vaatenurgast lähtuva lahenduse, mida vanglate direktorid saavad soovi ja võimaluse korral vangla tööprotsesside korraldamisel rakendada.

Eelnõu punktiga 2 kavandatakse kehtetuks tunnistada määruse § 2, kuna see dubleerib vangistusseaduse § 108 lõiget 1. Seega ei ole vajadust seda määruses uuesti korrata.

Eelnõu punktiga 3 kavandatakse kehtetuks tunnistada määruse 1¹. peatükk, kaotades ära vanglakomisjoni moodustamise kogu. Eraldi kogu kokkukutsumine on ajakulukas ja ressursimahukas ning tekitab ametnikele lisakoormust ning see ei ole vajalik, kui olemasolev ametkond suudab ise vanglakomisjoni liikmete valimised korraldada. Vanglakomisjoni liikmete leidmise protsessi reguleerib edaspidi eelnõukohase määruse 2. peatükk.

Eelnõu punktiga 4 on kavas muuta kehtiva määruse § 3 lõikeid 1 ja 2.

Lõike 1 sõnastust muudetakse ning edaspidi võib vanglakomisjoni kuuluda viis kuni kümme liiget. Liikmete maksimaalne arv piiritletakse, et tagada tõhus otsustusprotsess. Komisjoniliikmete liiga väike arv takistab komisjonil erinevate seisukohtade põhjal otsuseid langetada ning komisjoniliikmete liiga suur arv aeglustab komisjoni tööd ja otsuste tegemist. Muudetava määrusega sätestatav komisjoniliikmete arv tagab komisjoni otsustes piisaval määral eri vaatenurki ning võimaldab komisjonil seeläbi tasakaalustatumaid ja kvaliteetsemaid ettepanekuid teha. Eri tausta ja spetsialiteediga liikmed saavad esitada vanglasüsteemi probleemidele väärtuslikke ettepanekuid ja lahendusi.

Lõike 2 sõnastust muudetakse, jättes välja lauseosa, mis seob piirkondliku vanglakomisjoni kohaliku omavalitsuse volikogu ja selle liikmega. Sätet täiendatakse, lisades, et võimaluse korral nimetatakse vanglakomisjoni koosseisu ka üks lastekaitse spetsialist. Lastekaitsealaste teadmiste ja kogemustega spetsialist saab vanglakomisjoni liikmena kaasa rääkida laste õigusi silmas pidades ning tagada, et alaealiste ja noorte kinnipeetavate vajadusi vanglas arvestatakse ja kaitstakse. Lõiget 2 täiendatakse ka lausega, mis selgitab, et komisjoni koosseisu liikmete valimisel arvestatakse võimaluse korral soolist tasakaalu. Seda juhul, kui kandideerinud isikute valik seda võimaldab.

Eelnõu punktiga 5 kavandatakse kehtetuks tunnistada kehtiva määruse § 3 lõige 3.

Lõige 3 tunnistatakse kehtetuks ning selles sätestatud põhimõttega täiendatakse sama paragrahvi lõiget 2, milles sätestatakse, et komisjoni koosseisu liikmete valimisel arvestatakse võimaluse korral soolist tasakaalu.

Eelnõu punktiga 6 kavandatakse täiendada määrust paragrahviga 3¹, mis sätestab vanglakomisjoni liikmete valimise.

Paragrahvi kohaselt peab vanglateenistus korraldama vanglakomisjoni liikme leidmiseks avaliku konkursi. Vanglakomisjoni liikmeks kandideeriv isik peab vastama vangistusseaduse §-s 108¹ nimetatud nõuetele. Seega on avaliku konkursi eelis see, et kõigil kvalifitseeritud kandidaatidel on võrdsed võimalused kandideerida. Samuti on avaliku konkursi kaudu võimalik leida kandidaate, kellel on erinevad oskused ja kogemused, mis rikastavad vanglakomisjoni tööd.

Eelnõu punktiga 7 kavandatakse ümber sõnastada kehtiva määruse § 4 lõige 1. Esmalt ajakohastatakse määrust, andes võimaluse esitada vanglakomisjoni liikme taotlus edaspidi kirjalikult või elektrooniliselt. Samuti täiendatakse sätet, andes isikut esindavale organisatsioonile võimaluse esitada asjaomase isiku eest vanglakomisjoni liikmeks nimetamise taotlus.

Eelnõu punktiga 8 kavandatakse lisada kehtiva määruse §-i 4 lõige 3.

Lõike 3 kohaselt avalikustatakse vanglakomisjoni liikmete nimed vanglateenistuse veebilehel ning vanglateenistus teeb vanglakomisjoni liikmete nimed kinnipeetavatele teatavaks ja selgitab neile nende õigust pöörduda avaldusega vanglakomisjoni poole. Vanglakomisjoni liikmete nimed tehakse kinnipeetavatele teatavaks niipea kui võimalik.

Eelnõu punktidega 9 ja 10 kavandatakse muuta kehtiva määruse § 6. Paragrahvi 6 lõiget 1 muudetakse ning lõiked 2 ja 3 tunnistatakse kehtetuks. Muudatuse kohaselt nimetatakse vanglakomisjoni koosseis ametisse neljaks aastaks, st et vanglakomisjoni liikmete ametisoleku aeg ei sõltu enam kohaliku omavalitsuse volikogu ametisoleku ajast.

Lõiget 1 täiendatakse ka kehtiva määruse lõike 3 lausega, millega piiritletakse vanglakomisjoni liikme järjekorraga ametiaeg, st lõige 3 loetakse lõike 1 teiseks lauseks ja lõige 3 ise tunnistatakse kehtetuks. Sätte kohaselt võib isiku nimetada vanglakomisjoni liikmeks kaheks järjekorraseks tegevusajaks. Selline tegevusaja piirang aitab tuua vanglakomisjoni töösse uusi vaatenurki ja kogemusi ning tõhustab seeläbi komisjoni tööd.

Lõige 2 tunnistatakse kehtetuks, kuna vanglakomisjoni liikme volitused on edaspidi seotud liikme endaga, mitte kogu komisjoni ametisoleku ajaga. Praktikas on olnud juhuseid, kus liikmed ametisoleku aja jooksul vahetuvad ning sellisel juhul saab uus asendusliige ametis olla vaid lühikese aja, mitte kogu ühele liikmele ette nähtud ametiaja. See seab uue liikme teiste liikmete suhtes ebavõrdsesse olukorda.

Eelnõu punktiga 11 kavandatakse asendada kehtiva määruse § 7 lõike 1 sissejuhatavas lauseosas ja lõikes 2 sõna „justiitsminister“ sõnadega „justiits- ja digiminister“. Muudatus on seotud Vabariigi Valitsuse seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadusega (eelnõu nr 505 SE¹), millega muudeti Justiitsministeerium Justiits- ja

---

¹ Vabariigi Valitsuse seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus 505 SE: <https://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/70fd3a41-edf8-45c4-a6f9-629223a43198/vabariigi-valitsuse-seaduse-muutmise-ja-sellega-seonduvalt-teiste-seaduste-muutmise-seadus/>

Digiministeeriumiks, et viia efektiivsemalt ellu digireform ja laiendada senise Justiitsministeeriumi vastutusalala.

Eelnõu punktiga 12 kavandatakse asendada kehtiva määruse § 7 lõike 1 punktis 4 kasutatud sõna „vanglakomisjoni“ sõnaga „vanglateenistuse“. Muudatusega laiendatakse võimalust arvata vanglakomisjoni liige vanglakomisjoni koosseisust välja enne komisjoniliikme volituste tähtaja lõppemist, kui tema tegevus kahjustab vanglateenistuse mainet. Kuivõrd vanglakomisjon aitab teostada üldsuse kontrolli vangla töö üle, siis ei sobi komisjoni liikmele käitumine, mis kahjustab vanglateenistuse mainet üldsuse seas.

Eelnõu punktiga 13 kavandatakse lisada kehtiva määruse § 7 lõikesse 1 punkt 4¹, millega täiendatakse vanglakomisjoni liikme komisjonist väljaarvamise aluseid. Edaspidi on võimalik komisjoni liige enne tema volituste tähtaja lõppemist vanglakomisjonist välja arvata, kui tal tekib komisjoni liikmeks olemise ja muu tegevusala vahel huvide konflikt, mis võib avaldada mõju emmale-kummale valdkonnale. Huvide konflikt võib väljenduda mitmeti. Huvide konflikt esineb näiteks juhul, kui komisjoni liige on kinnipidamisasutuses viibiva isikuga seotud või temaga isiklikes suhetes, või juhul, kui vanglakomisjoni liikme erialane tegevus hõlmab kinnipeetava esindamist (näiteks on komisjoni liige advokaat ja ta esindab kinnipeetavat kohtus). Samuti võib huvide konflikt esineda juhul, kui komisjoni liige on asumis vangistamisega seotud ametikohale, näiteks nimetatakse komisjoni liige kohtunikuks või ta asub ametisse prokurörina.

Eelnõu punktiga 14 kavandatakse kehtetuks tunnistada kehtiva määruse § 8, kuna sätte sisu on kavas üle viia määrusesse lisatavasse § 4 lõikesse 3 (vt selgitust määruse eelnõu punkti 8 kohta).

Eelnõu punktiga 15 kavandatakse ümber sõnastada kehtiva määruse § 9.

Lõike 1 muudatuse kohaselt toetab vanglakomisjon vangla direktorit vanglale seatud eesmärkidest tulenevate muudatuste planeerimisel ja elluviimisel. Muudatuse tulemusel on vanglakomisjonide liikmetel võimalik olla rohkem kaasatud otsustusprotsessidesse, esitades soovitusi ja ettepanekuid vanglate direktoritele ning tuues seejuures direktorite otsustusprotsessidesse ühiskonna arvamust ja vaadet.

Kehtiva määruse lõige 3 loetakse lõikeks 2 ning lõige 2 loetakse lõikeks 3. Muudatus tagab teksti loogilisema ülesehituse, kuivõrd vanglakomisjon analüüsib kõigepealt kinnipeetava pöördumist ning alles seejärel esitab vanglale ettepanekuid ja soovitusi.

Seega loetakse kehtiva määruse kõnealuse paragrahvi lõige 3 eelnõukohaseks määruse lõikeks 2 ning muudetakse selle sõnastust, mille kohaselt võivad kinnipeetavad vanglakomisjoni poole pöörduda nii suuliselt kui ka kirjalikult ning vanglakomisjon on kohustatud need pöördumised vastu võtma ning oma pädevuse piires neile vastama.

Kehtiva määruse kõnealuse paragrahvi lõige 2 loetakse eelnõukohaseks määruse lõikeks 3 ning muudatuse tulemusena esitab vanglakomisjon vangla direktorile kirjalikult või elektrooniliselt oma ettepanekud ja soovitusel kinnipeetavate vangistuse täideviimist ja taasühiskonnastamist toetavate tegevuste kvaliteedi ja mõju kohta.

Eelnõu punktiga 16 kavandatakse ümber sõnastada kehtiva määruse § 10, mis sätestab vanglakomisjoni õigused.

Muudatuse tulemusel on vanglakomisjoni liikmetel õigus oma ülesannete täitmiseks viibida vangla ruumides ja territooriumil igal ajal ning suhelda oma ülesannete täitmiseks vajalikul määral nii kinnipeetavate kui ka vanglateenistujatega. Samuti on vanglakomisjoni liikmel õigus kinnipeetavaga kohtuda ka komisjoni istungitel ja vanglas käikudel. Kinnipeetavaga kohtumisele on vanglakomisjoni liikmel võimalik soovi korral ning kui asjaolud seda võimaldavad, kaasata julgeoleku tagamiseks valvur.

Kuivõrd vanglakomisjonide liikmete ülesanne on toetada vanglate direktoreid vanglatele seatud eesmärkidest tulenevate muudatuste planeerimisel ja elluviimisel ning lahendada kinnipeetavate suulisi ja kirjalikke avaldusi, siis on vanglakomisjoni liikmetel õigus viibida vangla ruumides, kus nad saavad täita oma ülesandeid. Näiteks on vanglakomisjoni liikmetel tööülesannetest lähtudes õigus viibida ruumides, kus kinnipeetavad töötavad või õpivad ning ka ruumides, kus kinnipeetavad elavad. Vanglakomisjoni liikmetel tuleb vangla ruumidesse sisenemisel alati järgida vanglas kehtivat korda.

Lisaks eeltoodule on vanglakomisjonide liikmetel õigus saada vanglate direktoritelt oma ülesannete täitmiseks vajalikke dokumente ja andmeid, välja arvatud eriliiki isikuandmeid ning andmeid, mis sisaldavad riigisaladust. Eriliiki isikuandmeteks peetakse käesoleva sätte tähenduses kinnipeetava isikuandmeid, millest ilmneb isiku suhtes toimetatava süüteomenetluse teave, isiku terviseandmeid ja psühholoogilise seisundi andmeid ning teisi eriliiki isikuandmeid. Seda seetõttu, et alates 1. juulist 2024. a. osutab vanglas tervishoiuteenust vanglaväline tervishoiuteenuse osutaja ning vangla ei paku enam kinnipeetavatele tervishoiuteenust. Seega ei ole vanglal kinnipeetavate tervist puudutavaid andmeid. Soovi korral saab kinnipeetav ise oma eriliigilisi isikuandmeid vanglakomisjonile esitatud pöördumises avaldada.

Ühtlasi jäetakse sättesse alles vanglakomisjoni õigus kutsuda vangla direktori nõusolekul vanglateenistuja osalema vanglakomisjoni istungil ning vajaduse korral tegema enda tööst komisjonile ettekande. Muudatustega ajakohastatakse sätet, lähtudes kehtivast määrusest. Muudatuse tulemusel paraneb koostöö vanglakomisjoni ja vangla vahel ning vanglakomisjonil on endiselt võimalik saada vanglalt oma ülesannete täitmiseks vajalikku infot.

Eelnõu punktiga 17 kavandatakse kehtetuks tunnistada kehtiva määruse § 11. Eelnõukohase määruse jõustudes ei pea vanglakomisjon eraldi volitama komisjoni liikmeid, kes võivad määruse § 10 alusel oma õiguseid teostada. Kõik komisjoni liikmed võivad oma õiguseid määruses sätestatu piires teostada. Samuti on vanglakomisjonil võimalik eelnõu punkti 20 kohaselt sätestada komisjonisisene töökord, millega saab reguleerida vanglakomisjoni liikmete tööjaotust ja vastutusalasid.

Eelnõukohase punktiga 18 kavandatakse kehtetuks tunnistada kehtiva määruse 4. peatükk, mis sätestab vanglakomisjoni esimehe ja aseesimehe valimise, esimehe ülesanded ja teavitamise ning esimeeste nõupidamise. Kehtiva määruse kohaselt teavitas vangla direktor vanglakomisjoni esimeest viivitamata surmajuhtumist vanglas, põgenemiskatsest ja muust vanglas aset leidnud juhtumist, mis võib pälvida avalikkuse erilist tähelepanu. Kavandatava määruse § 9 sätestab vanglakomisjoni ülesande toetada vangla direktorit ning § 10 sätestab vanglakomisjoni liikmete õigused. Kui vanglate direktorid soovivad kaasata vanglakomisjonide liikmeid näiteks surmajuhtumi või põgenemiskatse uurimisse/arutellu, on vanglate direktoritel õigus seda teha edaspidi laiemalt ning kõiki komisjoniliikmeid võrdselt sellest teavitada. Lisaks on komisjoni liikmetel kavandatava määruse §-st 10 tulenevalt õigus enda ülesannete täitmiseks vajalikke andmeid saada.

Eelnõu punktiga 19 kavandatakse muuta kehtiva määruse 5. peatüki pealkirja tulenevalt sätte sisu muutmisest.

Eelnõu punktiga 20 kavandatakse ümber sõnastada kehtiva määruse § 16.

Esmalt liigendatakse paragrahv lõigeteks ning kehtivat lõiku muudetakse, kuna vanglate üle teostavad kontrolli teised asutused ja organisatsioonid. Teenistuslikku järelevalvet vanglate üle teostab Justiits- ja Digiministeerium ning samuti külastab õiguskantsler korrapäraselt aasta jooksul vanglat/avavanglat, mille järel koostatakse põhjalik kontrollkäigu kokkuvõte, mis edastatakse analüüsimiseks konkreetsele vanglale ning Justiits- ja Digiministeeriumile. Vanglatele teevad inimõiguste tagamise vallas ettepanekuid ka erinevad rahvusvahelised kontrollorganid. Vanglakomisjoni liikmetel on endiselt võimalik teha vangla territooriumil kontrollvaatlusi ning suhelda ametnike ja kinnipeetavatega. Samuti on kinnipeetavatel endiselt võimalik abi saamiseks vanglakomisjoni poole pöörduda. Pöördumiste lahendamise ja vanglaskäikude ajal saab vanglakomisjon oma küsimused ja tähelepanekud üles märkida ning neid istungil komisjoni liikmetega arutada. Ühtlasi teeb vanglakomisjon vangla direktorile ettepanekuid üleskerkinud küsimuste ja probleemide lahendamiseks.

Kõnealust paragrahvi täiendatakse ka lõikega 2, mis tuleneb sellest, et vanglakomisjonid hakkavad edaspidi oma töös vanglate direktoreid rohkem toetama ning rohkem lahendustele orienteeritud olema. Praktika on näidanud, et vangla tööd puudutavad kitsaskohad on nii vanglale kui ka komisjonile teada, kuid innovatiivseid lahendusi napib. Seega on vanglakomisjon oma töös edaspidi orienteeritud just nimelt lahenduste väljatöötamisele.

Paragrahvi täiendatakse lõikega 3, millega kehtestatakse vanglakomisjoni liikmetele kohustus koostada komisjonisisest töökorda reguleeriv dokument. Komisjonisisest töökorda reguleeriva dokumendi koostamine võimaldab vanglakomisjoni liikmetel määrata kindlaks liikmetevaheline tööjaotus (sh võimalus valida komisjoni esimees), reguleerida tööprotsesse ja vastutusalasid, tööajakorraldust ja kehtestada muid reegleid, mis aitavad tõhusamalt korraldada vanglakomisjoni liikmete tööd.

Eelnõu punktiga 21 kavandatakse kehtetuks tunnistada kehtiva määruse paragrahvid 17 kuni 19. Paragrahvide 17 ja 18 sisu viiakse osalt üle eelnõukohase määruse §-i 16 ning osalt tunnistatakse kehtetuks, kuivõrd eelnõukohase määrusega sätestatakse vanglakomisjoni liikmete kohustus kehtestada eraldi komisjonisisene töökord, millega täpsustatakse tööjaotust, töökorraldust ja tööülesannete sisu. Paragrahv 19 tunnistatakse kehtetuks, kuivõrd vanglakomisjoni liikmed ei võta enam vastu otsuseid, milles nad esitavad vangla direktorile soovitusi, ega edasta proteste vangla direktori tegevuse peale. Vanglakomisjon on edaspidi vangla direktorit toetav komisjon.

Eelnõu punktiga 22 on kavas asendada kehtiva määruse § 20 lõikes 3 kasutatud sõna „justiitsministri“ sõnaga „vanglateenistusele“. Kuivõrd määruse muutmise tulemusena annab vanglakomisjon edaspidi regulaarselt aru vanglateenistusele, siis on edaspidi vanglateenistusel samamoodi õigus vanglakomisjonilt tema tegevuse kohta aru pärida.

Eelnõu punktiga 23 kavandatakse kehtetuks tunnistada kehtiva määruse § 20 lõige 4.

Lõige 4 tunnistatakse kehtetuks, kuna määruse muutmise eesmärk on tõhustada koostööd vangla direktori ja vanglakomisjoni vahel ning muuta vanglakomisjoni roll vangla direktorit toetavamaks, ei ole vanglakomisjonil edaspidi vaja omal algatusel justiitsministrile vanglakomisjoni tegevusest ja vangla tööst aru anda. Vanglakomisjonid suhtlevad pidevalt

vanglateenistuse, sealhulgas vanglate direktoritega ning komisjoni liikmetel on võimalus soovitusi ja ettepanekuid esitades vanglate direktoritega otse ja pidevalt suhelda.

Eelnõu punktiga 24 kavandatakse kehtetuks tunnistada kehtiva määruse § 21. See muudatus on tingitud vanglakomisjoni põhiülesande muutumisest, millest tulenevalt on vanglakomisjoni liikmete roll tuua vanglasüsteemi ühiskondlikku vaadet ning nõustada ja toetada vangla direktorit vangistuse täideviimise ja kinnipeetavate taasühiskonnastamise protsessis, tehes talle ettepanekuid ja andes soovitusi. See tähendab, et kaob ära Justiits- ja Digiministeeriumi poolne vanglakomisjoni metoodilise juhendamise vajadus, kuna vanglakomisjoni liikmed on sõltumatud ning toetavad ja nõustavad vangla direktorit oma teadmiste põhjal ning saavad vajamineva info määruse §-s 10 sätestatu ulatuses vangla direktorilt.

Eelnõu punktiga 25 kavandatakse muuta kehtiva määruse § 22 lõike 2 sõnastust nii, et vanglateenistus katab lisaks varem kokkulepitud kulud, mis on seotud vanglakomisjoni tegevusega. Kulud kaetakse vangla eelarvest sel hetkel olemasolevate eelarveliste võimaluste piires.

Eelnõu punktiga 26 on kavas asendada kehtiva määruse § 22 lõikes 3 kasutatud sõnad „üks kord poolaastas“ sõnadega „ühe kuu jooksul“. Muudatus aitab vanglate eelarvet efektiivsemalt juhtida ning muudab eelarve planeerimise tõhusamaks ja kiiremaks. Kulude hüvitamise protsess muutub mugavamaks ka vanglakomisjoni liikmetele endile, kes ei pea enam pool aastat kulude hüvitamist ootama.

Eelnõu punktiga 27 täiendatakse määrust §-iga 23¹, millega sätestatakse vanglakomisjoni liikmete volituste pikenemine. Paragrahvi kohaselt pikenevad käesoleva määruse § 3¹ jõustumise ajal tegutsevate vanglakomisjoni liikmete volitused kuni vanglakomisjoni uue koosseisu nimetamiseni.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei puuduta Euroopa Liidu õigust.

4. Määruse mõjud

Kavandatav muudatus

Määruse muutmisega ajakohastatakse vanglakomisjoni rolli, pakkudes komisjonile rohkem võimalusi toetada vangla direktorit tema töös. Vanglakomisjon saab muudatuse järel nõustada ja toetada vangla direktorit vangistuse täideviimise ja kinnipeetavate taasühiskonnastamise protsessis, esitades talle ettepanekuid ja soovitusi.

Sihtrühm

Muudatuste sihtgrupp on vanglakomisjoni liikmed. Vanglakomisjoni liikmeid on kokku 21 (Tallinna vanglakomisjonis on 7 liiget, Tartu vanglakomisjonis on 8 liiget ja Viru vanglakomisjonis on 6 liiget).

Kaasnev mõju

Määruse muudatus ei too kaasa negatiivset mõju. Muudatuse eesmärk on valdkonda ajakohastada ning võimaldada suuremat paindlikkust. Vanglakomisjoni rolli toetavamaks muutmine pakub vanglate direktoritele rohkem tuge ja annab esilekerkinud probleemide komisjonipoolse üldsuse seisukohast lähtuva lahenduse, mida vanglate direktorid saavad

soovi ja võimaluse korral vangla tööprotsesside korraldamisel rakendada. Vanglakomisjoni tegevuses ei tehta erandit seoses Eesti Vabariigi ja Rootsi Kuningriigi vahelise vanglakaristuse täideviimise kokkuleppega, mille alusel on võimalik Tartu Vanglat kasutada Rootsis määratud karistuste täideviimiseks.²

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamine ei too kaasa lisatulusid ega -kulusid. Kõik kulud kaetakse vanglate eelarvest ning sellega on tööde planeerimisel arvestatud.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu koostööstamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu ei esitatud EISI kaudu koostööstamiseks, kuna eelnõu ei mõjuta teisi ministeeriume, mistõttu ei ole vaja muudatusi teiste ministeeriumidega koostööstada. Vanglad ja vanglakomisjonide liikmed on muudatustest teadlikud.

Rait Kuuse

asekantsler

---

² Eesti Vabariigi ja Rootsi Kuningriigi vahelise Eesti Vabariigis Rootsi Kuningriigi vanglakaristuste täideviimise kokkuleppe eelnõu heakskiitmine ja volituse andmine: [Eesti Vabariigi ja Rootsi Kuningriigi vahelise Eesti Vabariigis Rootsi Kuningriigi vanglakaristuste täideviimise kokkuleppe eelnõu heakskiitmine ja volituse andmine–Riigi Teataja](#)